

O SZKODLIWOŚCI WPŁYWU DYMU TYTONIOWEGO NA ORGANIZM CZŁOWIEKA

JOANNA GAŁUSZKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania biologii w szkole ponadpodstawowej do liceum i technikum – poziom podstawowy

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Agnieszka Jaworska
Recenzja merytoryczna – dr Alina Stankiewicz
dr Anna Pietryczuk
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta - Editio

Projekt graficzny i projekt okładki - Editio

Skład i redakcja techniczna - Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

O szkodliwości wpływu dymu tytoniowego na organizm człowieka.

Cel ogólny:

Poznanie szkodliwego działania dymu tytoniowego na organizm człowieka.

Cele szczegółowe:

Wiadomości: uczeń wymienia substancje toksyczne wchodzące w skład dymu tytoniowego, podaje różnice między paleniem czynnym a biernym, przedstawia znaczenie badań diagnostycznych we wczesnym wykrywaniu nowotworów płuc, a także innych chorób odtytoniowych, uczeń ze SPE wymienia narządy najbardziej narażone na szkodliwe działanie dymu tytoniowego.

Umiejętności: uczeń analizuje wpływ dymu tytoniowego na funkcjonowanie układu oddechowego, wykazuje związek między stylem życia palacza a chorobami układu oddechowego i krążenia, analizuje statystykę zachorowalności wśród młodzieży i dorosłych spowodowanych paleniem tytoniu.

Postawy: przekonanie ucznia o szkodliwości palenia papierosów na zdrowie człowieka, kształtowanie umiejętności współpracy w zespole, wyszukiwania i porządkowania informacji z różnych źródeł, propagowanie prozdrowotnego stylu życia polegającego na wystrzeganiu się nałogu tytoniowego.

Metody/Techniki pracy:

burza mózgow, mapa mentalna, pogadanka, drama.

Formy pracy:

indywidualna i zespołowa.

Środki dydaktyczne:

podręcznik, komputer lub tablica interaktywna, Internet – animacje multimedialne przedstawiające płuca palacza, czasopisma szkolne o zdrowiu człowieka, Krystyna Kupiec – „Sąd nad papierosem” – Biblioteka w szkole 1998/11–12, czasopisma promujące zdrowy styl życia.

Opis przebiegu lekcji:

Faza wprowadzająca – 10 minut. Pogadanka wstępna o Ogólnoswiatowym Dniu Bez Papierosa obchodzonym 31 maja każdego roku oraz zasadności obchodzenia takiego dnia w mediach. Zapisanie tematu lekcji i sprecyzowanie celu lekcji. Podział klasy na role do odegrania przedstawienia pt.: „Sąd nad papierosem”: woźny, sędzia, papieros, oskarżyciel, świadek, obrońca papierosa, biegły, prokurator, narrator.

Faza realizacyjna – 30 minut. Nauczyciel rozdaje scenariusz, uczniowie zapoznają się z nim, następnie odczytują tekst z kartki, wczuwając się w wyznaczone role. Przedstawienie trwa około 15 minut, po nim bezpośrednio uczniowie obejrzą animacje multimedialne wyglądu płuc zdrowego człowieka oraz 20-letniego palacza i chorego na nowotwór płuc. Wywiązuje się burza mózgów nad zachorowalnością wśród mężczyzn i kobiet w różnym przedziale wiekowym spowodowaną paleniem papierosów. Uczniowie następnie porównują palenie czynne i bierne, wymieniają nazwy toksycznych substancji obecnych w dymie tytoniowym, uczniowie ze SPE podają narządy wewnętrzne najbardziej narażone na składniki dymu papierosowego, opisują zjawisko uzależnienia tytoniowego wśród młodzieży. Nauczyciel kieruje burzą mózgów prowadzoną przez uczniów, tak aby została zakończona przekonaniem ucznia o szkodliwym wpływie palenia papierosów na zdrowie człowieka. Po tym uczniowie samodzielnie w zeszytach zapisują w formie mapy mentalnej składniki dymu tytoniowego (tlenek węgla, nikotyna, fenole, substancje smoliste – elementy interdyscyplinarne z dziedziny chemii) i ich negatywne działanie na narządy wewnętrzne i procesy fizjologiczne w komórkach.

Faza podsumowująca – 5 minut. Ocena uczniów odgrywających role w przedstawieniu: woźnego, sędziego, papierosa, oskarżyciela, świadka, obrońcy papierosa, biegłego, prokuratora, narratora. Zakończenie lekcji będzie wspólnym przekonaniem o szkodliwym wpływie palenia papierosów na zdrowie człowieka.

Komentarz metodyczny

Zastosowane na tej lekcji przedstawienie pt.: „Sąd nad papierosem” będzie myśla przewodnią do poprowadzenia całej lekcji, gdyż treści zawarte w scenariuszu poruszają temat toksyczności dymu tytoniowego, ich składu, statystykę zachorowalności wśród ludzi oraz motywy ludzi młodych zachęcających do sięgania po papierosa. Po odegraniu scenariusza uczniowie mają cały informator wiedzy podany bezpośrednio, a zastosowana metoda ekspresji nastawiona jest na wyzwianie emocji i przeżyć, które powodują wzrost zaangażowania w proces dydaktyczny na lekcji. Poszczególne role można rozdzielić jedną lekcję wcześniej, aby uczniowie zapoznali się z tekstem, a o wyborze do danej roli powinny zdecydować predyspozycje indywidualne uczniów, a w szczególności uczniów ze SPE. Lekcja przebiega według konstruktywistycznego modelu nauczania: orientacja i rozpoznanie wiedzy, rekonstrukcja wiedzy i włączanie nowych informacji, a następnie tworzenie zupełnie nowej struktury wiedzy, sprzężenie zwrotne między wiedzą wyjściową a nową, czyli wykorzystanie zdobytej wiedzy podczas dzisiejszej lekcji w życiu codziennym oraz przekonanie uczniów o konieczności zachowania zdrowego stylu życia polegającego na unikaniu

bądź wyeliminowaniu nałogów. Uczeń zdolny z różnych źródeł wyszukuje nazwy związków chemicznych wchodzących w skład dymu tytoniowego i wykonuje mapę myśli. Ewaluacja lekcji metodą świateł: zielone – rozumiem wszystko, żółte – chciałbym jeszcze dociękać...; czerwone – mam problem z...; na dzisiejszych zajęciach podobało mi się...